

ЗАЛІЗНИЙ ВОСК

Оксана Луцевська

Львів
Видавництво Старого Лева
2019

УДК 821.161.2-1
Л 87

Оксана Луцевська

Л 87 Залізний вовк [Текст] : повість / Оксана Луцевська. — Львів : Видавництво Старого Лева, 2019. — 136 с.

ISBN 978-617-679-676-3

Граф Горгій побився об заклад, що впіймає на полюванні небаченого досі звіра. Так і стається, проте на бенкеті на честь полювання хтось потай випускає залізного вовка, і той тікає. Підозра падає на десятирічного сина графа — Віра. Ціна зради дуже висока, і лютий батько проганяє хлопчика геть. Насправді залізного вовка випустила одна з гостей замку — дівчинка Глорія, та Вір не виказує її графу. Хлопчик залишається сам у лісі, тепер він мусить боротися за своє життя. Та поруч із Віром — його вірний щур Дада. Разом вони знаходять шлях до іншого маєтку, який виявляється будинком Глорії. Там Вір відкриває таємницю залізного вовка і дізнається про інші механічні дивовижі. Динамічний сюжет, екшн та переживання за героїв захоплять юних читачів.

УДК 821.161.2-1

*Для Діми, мами й тата
Для казки Вали*

© Оксана Луцевська, текст, 2019
© Іва Михайлян, ілюстрації, 2019
© Видавництво Старого Лева, 2019

ISBN 978-617-679-676-3

Усі права застережено

Розділ 1

НЕБАЧЕНИЙ ЗВІР

На вежі старого палацу скрипів флюгер. Вір сидів біля вікна. Ніжки крісла впиналися в килим лев'ячими лапами.

— У лісі біля озера, де тільки сніг і тиша, граф Горгій побачив змія, — хлопець швидко шепотів у надірване вухо Дади, що ховався під мереживом манжета. — Він завмер і придивився: три голови чи шість? Невже дванадцять?!

Вір потягнув Даду за кінчик хвоста. Щур уп'явся дрібними кігтями хлопцеві в руку. Йому не подобався скрип флюгера. Він нагадував голос сови. Історії про змія він теж боявся. Його мале щуряче серце калатало.

Вірові навпаки подобалися металеві звуки на вежі. Його батько, граф Горгій, за флюгером обирав напрямок своєї наступної мисливської пригоди.

У десять років Вір добре розумів вітер, як розумів звірів і птахів. Вони завжди відчували негоду. Він і сам відчував, як сполохано замирав ліс. Розумів, чому скрипіли старі дерева, чому потріскували в хащі гілки, чому

шурхотіло листя і котилося луною каркання воронів. Хоча вересень видався теплим, ночами зривалися дивні короткі бурі, немов поночі до лісу прокрадався злодій і до світанку ламав гілки.

Вірові здавалося, що ліс чекає на щось або когось. Наче на господаря, що завіявся бозна-де й не пильнує господи.

Вітер перешкоджає мисливцям. Мабуть, батько скоро повернеться додому. Який він буде? Сердитий? Лютий? Роздратований? Вір безнадійно зітхнув.

Він знав, що за такої погоди полювання батькові не вдалося. Увесь вечір Горгій сидітиме в бібліотеці й клацатиме рушницею. Цілитиметься в опудала звірів і реготатиме, як дурний. Від того матері болітиме голова. Гелена ходитиме у вітальні всю ніч, викликатиме служницю, вимагатиме то компрес, то тепле молоко, аж доки не засне на світанку. Вона вважає полювання божевіллям.

Тепер граф полював на тварин більше, ніж будь-коли, бо побився об заклад із бароном Раданом. Якщо Горгій вполює небаченого досі звіра, Радан віддасть йому шмат землі за водоспадом. Через той клаптик їхні родини гиркалися вже кілька поколінь. Кожен вважав його своєю власністю. Горгій був певний, що от-от перемаже в суперечці. На саму думку про це він випростовувався і ставав як дуб.

Вір прислухався до звуків знадвору: чи не чути гавкоти й іржання коней. Але поки що стояла тиша.

— Якщо боїшся про змія, — зашепотів він до Дади, — тоді слухай про... — хлопець задумався, пригадуючи батькову оповідку. — Розповідають, що в прадавньому лісі живе небачений звір...

У двері постукали.

— Сину, — до кімнати увійшла Гелена. — Ходи, будь ласкавий, до вітальні. Посидь зі мною, — вона провела пальцем по витканих на старовинному гобелені пташках, по статуетці мисливця, немов умовляючи його відвести рушницю, та й вийшла.

Вір посадив Даду на плече й пірнув за матір'ю в довгу галерею. Однією рукою він притримував щура, іншою звично торкався світильників-чапель. Вони стояли на кожному повороті й здіймали крила, готові ось-ось злетіти.

Хлопець спустився до просторої зали й чемно кивнув до голови дикого кабана, що висіла над каміном. Вір її побоювався. Дрібні скляні очі, великі жовті ікла... Хлопцеві здавалося, що голова може впасти просто на нього, і тому кабана краще не гнівити.

Та ще більше його жахали яскраві опудала фазанів уздовж стіни. Вір не раз помічав, як птахи повертали голови, озираючись на нього. Величезні роги старого лося над канапою випиналися в його бік, готові наштрикнути. Вір бачив, що вони ворухнуться й кивають у відповідь на його побоювання. Хлопець завжди вітався й прощався з опудалами звірів не лише в залі, але й по всьому замку.

Біля срібних левів, що тримали камінну дошку, Вір зняв Даду з плеча. Він пустив щура на мармурову підлогу. Щур подріботів до викладеної мозаїкою квітки лотоса. Її пелюстки розправилися Даді назустріч. Гелена нічого такого не помічала. Хлопець примостився біля матері на вовняній ковдрі. Гелена поклала свою долоню на руку сина.

У залі було тихо. Тільки клацнув дзюбом материн какаду, виринаючи зі снів, і потріскував вогонь у каміні, облизуючи сухі дрова. Вір слухав голос вітру, а з голови йому не йшов батько.

— Мам, як гадаєш: тато впіймає небаченого звіра?

Мати відвела карі очі. Її страшенно засмучувало, що граф мало часу приділяв синові, а тільки розповідав про полювання. Про справжніх і вигаданих звірів.

Горгій і сам став схожим на звіра. Гиркав у розмовах із нею й Віром, ревів на прислугу, ходив, тяжко перевалюючись, мов ведмідь. Кривив обличчя й забував закривати рота за обідом. Гелені було неприємно на нього дивитися. Її чоловік втратив людську подобу, перестав підрізати бороду й волосся. Лише чорні очі блимали з-під густих брів.

Гелена часом побоювалася, що її граф перетвориться на ведмедя, немов у казці. Вона навіть умовляла його не вдягати ведмежої шкури на полювання, але він її не слухав. Гелені часто здавалося, що з лісу він повернеться справжнісіньким ведмедем.

— Хіба батько знає, де його шукати? Та й чи є він такий на світі? — трохи роздратовано відповіла вона синові.

Їй дошкуляла графова впертість. Але попри все Гелені було шкода чоловіка. Нащо битися об заклад, щоб потім доводити себе до загибелі?

Знадвору долинули галас і метушня, гавкіт, іржання коней і крики. Загримали у ворота. Вір підскочив, підхопив Даду, посадив його в кишеню й метнувся до вікна. Вчепився пальцями в широке підвіконня. Голови кабана й лося повернулися за ним.

— Батько!!!

Граф стояв, оточений натовпом. Довкола юрбилися лакеї, а челядь із кухні й садівники визирали з-за їхніх спин. Вір побачив унизу навіть свого гувернера, старого мсьє Моро, схожого на чорного жука. Той рідко виходив на вулицю через радикуліт. До вікна підійшла й Гелена. Вона легко поклала руку на плече сина.

— Треба вийти, — кинула вона, її тонке обличчя витяглося.

Та не встигли вони відвернутися від підвіконня, як у дворі пророкотав графів бас:

— Гелено!!! Віре! Де мої жінка й син?

Слуги розступилися, пропускаючи графиню і хлопчика. Усі не зводили очей із чоловіка у ведмежій шкурі. Горгій переможно здійняв руки.

— Матір Божа! — графиня міцно притиснула до себе Віра. — Ти це бачиш?

СУРМІТЬ У СУРМИ

Вір вибіг перший. Холодний вітер кошлатив його русяве волосся, шмагав витягнуте бліде обличчя. Вір був довготелесий і як дві краплі води схожий на матір. Лише глибокі чорні очі — від батька.

— Нарешті! Чого ти стоїш, сину? Наче не графський нащадок! — батько труснув ланцюгом. — Підійди ближче!

Вір втягнув голову в плечі. Притримуючи Даду в кишені, він ступив крок. На ланцюгу біля батька рвався звір, схожий на великого пса. Його тулуб блищав.

— Ти чув батьків наказ? — граф рішуче рушив до сина, тягнучи за собою звіра.

Натовп розступився, даючи графові дорогу. Почулися зойки і скрики. Тварина засіпалася. Вір помітив, що звір геть не мав хутра. Натомість на тілі вертілися, виблискували, цокотіли безліч коліщаток і шестерень. Між ними можна було розгледіти тонесенькі золоті гайки. Залізні лапи нагадували наконечники стріл. На золотавих кутиках вух грали кольорові камінці. Ні, вирішив

хлопець, звір схожий не на собаку, а на вовка. Але такого вовка Вір не зміг би й уявити!

Звір пручався, лапами вrostав у посохлу брунатну траву, рвався й смикався, намагаючись зірватися із залізного ланцюга. Його плаский блискучий хвіст здіймався, як клинок, із кожним ривком дужче й дужче. Звір зиркав на Віра так, наче хотів щось сказати. Та гострий писк стягувала міцна мотузка.

Хлопець нерішуче ступив до батька. У кишені наїжачився Дада. Його тільце стверділо, наче камінчик. Таким Дада бував лишень у найбільшій небезпеці.

Вір і сам не знав, чого чекати від звіра. Зрештою, як і від батька. Горгій спустить його чи й далі триматиме на ланцюгу?

Граф дивився на хлопця з-під лоба. Вір перелякався. Усе, що діялося тепер, зовсім не нагадувало цікавих казок. У хлопцевій голові крутилися якісь уривки з батькових розповідей, але в жодній із них про таке не йшлося. Йому здавалося, що навіть якби батько привів дванадцятиголового змія, то це було б не так страшно. Адже він знав, чув, читав, що робити зі зміями. Їх треба перемагати! Їм треба збивати голови булавою чи мечем. Їх треба заганяти під землю. Їх не можна боятися! Але про такого звіра, як оцей на ланцюгу, Вір ніколи не чув. Що буде, коли він зірветься й накинеться на когось?

На Віра дивилися всі. Почулося шепотіння. Хлопець натомість заплющив очі, і на мить йому здалося, що на повір'ї нікого немає, крім нього й Дади. Що нічого незвичного не відбувається. Вір відчував запах хвої, мокрого листя, чув пташині голоси. І лишень тільце Дади все сильніше здригалось.

— Сину! — grimнув граф, смикаючи ланцюга. — Ти лише поглянь!

Вір боявся виказати страх, бо знав, що батько терпіти не міг щонайменшого прояву боягузтва. Хлопець поглянув на звіра, що знесилено вклякнув у калюжі, його руки стиснули щура, немов шукаючи підтримки. Вір розумів, що такою поведінкою виказував неповагу. І тоді він нарешті вдихнув на повні груди і рвучко присів біля звіра, знову міцно заплющивши очі. У натовпі зашепотіли: ти дивись!.. який!.. хоч би не цапнув його... ти диви!..

— Оце мій син! — граф наступив дебелим чоботом на спину блискучій тварині. Звір угруз тілом у багно й мокре листя. — Сурміть у сурми! — батько поклав свою кремезну руку на голову сина, і Вір умився холодним потом.

Сурмачі грали голосно й довго. Вірові не терпілося підвестися, але тепер звір, якого він так боявся, здавався

безсилим, німечним і зовсім не страшним. Вір чув, як близько цокало його серце. Звучало, наче зі старого годинника.

Почулися кроки. Геленине кістляве обличчя було бліде. Вона спокійно і стримано йшла до чоловіка:

— Що це? — застигла вона, почувши цокання механічного серця.

— Люба моя графине! — вирік граф. — Парі виграно!

Гелена трохи нахилилася, щоб ближче роздивитися звіра. Усі зашепотілися: диви... не такий і страшний... який бідолашний...

Обличчя графа пересмикнулося, в очах спалахнули блискавки. Рука затряслася, здригнулися й розпростерті лапи звіра.

— Ви-гра-но! — граф скривив рота. — Чуєте всі?

Загавкали пси, заіржали коні. Граф смикнув ланцюга на себе. Звір заметався по колу. Голосніше зацокало металеве серце.

— Боже ти мій! — Гелена похливно схопила Віра за плече й відтягнула подалі.

Приголомшений усім, що відбувалося, Вір відчував, як німіють ноги. І тільки материна рука й тепле, гладеньке тіло Дади нагадували, що все це йому не снилося.

Розділ 3

У ТЬМЯНОМУ СВІТЛІ

До палацу вели дві дороги. Широка підступала справа й поволі переростала в довгу алею густих, кремезних дубів. Їхнє листя досі зеленіло, лише у верхівітті з'являлися перші жовті листки.

Вузька дорога звивалася по невисоких схилах ліворуч. Вона вигравала першим жовто-червоним листям. Обидві дороги сходилися на просторому майданчику перед муром.

Із вікна вежі Вір бачив, як до палацу двома дорогами під'їжджають гості. Цокотіли підковами коні, торохкотіли карети, гуркотіли й сигналізували в клаксони автомобілі. Обличчя гостей із такої відстані він роздивитися не міг, але чув метушню у дворі. Час до часу до нього долітав врочистий, веселий гуркіт батькового голосу. Чому він не буває таким щодня, а тільки з гостями? Чому не вітається так приязно з ним? Чи з матір'ю?

Вір знав, що його покличуть у залу пізніше. А поки що він нудився. Так кортіло побачити залізного звіра! Доки всі зберуться, доки подаватимуть обід, мине

чимало часу. Краще б залізного вовка тримали на вході! Хай би батькові знайомі закликали від подиву. Було б куди цікавіше спостерігати за ними.

Вір позіхнув, дістав із кишені зернину, яка лишалася від обіду Дади, і став розгублено бродити від стіни до стіни. На бенкеті батько обіцяв розказати, як він уплював звіра.

Що звір робить зараз? Як він почувається? Чи цокає його серце? Він заспокоївся чи досі рветься на волю? Звідки він узявся в лісі? Чи є в нього ім'я?

Вір щосили стримувався, щоб не побігти до вовка. Страх роївся всередині, але цікавість аж роз'їдала. Навіть уявилося, як він виходить із зали, повертає за прадідів годинник, збігає вниз гвинтовими сходами... А там — аби лише ключі були на місці! З лампою чи світлом смолоскипа він відімкнув би всі двері в підземеллі.

Повернувшись до вікна, Вір побачив, як підкотився червоний автомобіль барона Радана. З нього вискочив тонкий і цибатий, схожий на коника-стрибунця водій. Притримуючи двері, він допоміг баронові вийти.

Барон був статний і високий, яким його Вір і пам'ятав. Смаглявий, із гачкуватим носом і дрібними очима, він нагадував яструба. Радан здійняв капелюха і стримано кивнув до Горгія й Гелени.

Слуга тим часом допоміг вийти з авто баронесі Агати. Вона усміхнулася, вдаючи приязнь, і повільно ступила вперед. За нею з'явилася невисока дівчинка. Вір знав, що її звали Глорія. Вона була русява і круглолиця. Вір пригадував, що в неї аристократичний ніс і тонкі, як у батька, вуста. Але востаннє вони бачилися дуже давно.

Глорія загаялася, ніби не поспішала виходити. Вона неспішно повернулася до машини й дістала рукавички, а потім приєдналася до батьків під нетерплячим поглядом матері. Усі втрьох підійшли до Горгія й Гелени.

У Віра спалахнули щоки. Він пошкодував, що не стоїть поруч із батьками, вітаючи гостей. Дарма він відмовився, хоча мати й умовляла.

Глорія високо тримала голову, копіюючи батьків. І тут Вір помітив, як вона обережно стиснула щось блискуче в долоні й укинула в кишеню свого темно-синього пальта.

Гості все ще з'їжджалися, але Вірові було нецікаво на них дивитися. Усю знать він невдовзі побачить за столом. Йому хотілося зустрітися з Глорією й довідатися, що вона сховала в кишені.

Нарешті пришкандибав мсьє Моро й покликав хлопця до зали. Вір неспішно йшов за ним і чув, як плакала віолончель. Світильники-чаплі застигли, вдаючи нерухомих. Що, невже сьогодні ніхто з них не спробує клянути Віра? Коридорами снували заклопотані слуги. Вір кивнув Гантінові, Терті, Юзику і Третяку.

— Паничу, дозвольте! — його оминали справа і зліва, несучи переповнені таці.

Хлопець і мсьє Моро підійшли до зали і зупинилися біля входу. У залі вирував натовп гостей. Над їхніми головами розкочувався батьків бас.

— Давно уздовж Тікича, — він зробив паузу, чекаючи на тишу, — ходять чутки про небаченого звіра. Хтось каже, що він може переїсти всю живину в лісі. Хтось доводить, що на власні очі бачив, як звір снує ночами біля водоспаду. А хтось думає, що то бісове створіння, га-га-га!

У залі налякано зашепотілися.

— Не лякайте, графе, — делікатно прошелестіла Гелена й усміхнулася до гостей, немов перепрошуючи за грубість чоловіка.

— А ви не бійтеся, пані й панове! — відказав граф. — Він нині сумирний, як ягнятко.

— І як ви його впіймали, Горгію? — повела бровою баронеса Агата.

— А дуже просто! Це заслуга моїх хортів! — він підманив до себе псів і кинув їм м'яса зі срібної таці.

— У вас такі кмітливі собаки? — баронеса пожвавилася — вона любила хортів.

— Собаки, так, — кивнув граф. — Але навіщо приховувати: не лише вони! Перш за все, це моя завбачливість.

Граф вийшов на середину зали, і гості відступили на крок, немов його важкій, грубій фігурі бракувало простору.

— Відколи я почув про звіра, — провадив граф, — то наказав поставити залізні капкани. По-всю-ди. Біля мосту, що веде до печери, під корінням кожного дуба, край скелі й під нею, аж до володінь барона Радана. Але ми межі не переходили, сусіде, — засміявся Горгій і поплескав барона по плечі. Той зробив незворушне обличчя.

Усі завмерли. Граф Горгій витримав паузу.

— І що ж далі?! — нетерпляче вигукнула баронеса Агата.

— Авжеж, мої залізні капкани спрацювали!

Горгій вихилив келих вина до денця й кивнув слугі, щоб той наповнив його знову.

— Як... хитро, графе, — скривився барон Радан. — Де ж саме вони спрацювали?

Говорив він на позір спокійно, але Вір помітив, як барон стиснув від злості кулаки. Вір його розумів. Цієї миті барон Радан втрачав шматок землі.

— Ге-ге! Біля скелі над річкою. Негода стояла страшна — не до полювання. Вітрюган спиняв коней! Та раптом мої хорти мов здичавіли. Ми кинулися за ними... І побачили звіра в капкані! Лежав, затиснутий, і не ворухився. Я зістрибнув із коня, дістав топірця, підійшов... — Горгій зробив навмисну паузу і нахилився, щоб погладити хорта.

Гості застигли, повідкривавши роти.

— Дорогий графе, а чи варто вдаватися в деталі? — сказала Гелена, знову ніби вибачаючись перед присутніми. — Далі вже краще показати самого звіра чи не так?

Зала немов знавісніла.

— Звіра! Покажіть звіра! — почувися вигуки.

Вір не розумів: як вовк потрапив у той капкан? Невже він не помітив? Мабуть, йому було дуже боляче... А чи йшла в нього кров? Але якщо він залізний, чи боліло йому взагалі?

Мсьє Моро примостився на стільчику, потираючи хворі коліна. Вір ступив крок назад і непомітно вийшов із зали. Він зупинився біля великого дзеркала, щоб поправити примхливо зав'язану хустку на шиї. На рамі залопотіли крилами солов'ї, а журавель відступив убік. Вір усміхнувся їм. Десь унизу почувся голос Терти.

— Граф наказав перевірити звіра, — задзеленчали ключі.

— Туди вже мав іти Стрий. Двері відчинено. Отже, пішов.

— Стривай, спершу піди на кухню і попроси щось для тварюки.

— А Стрий хіба не взяв? — знову дзеленькнули ключі.

Вір тихенько спустився аж до службового поверху. Він визирнув з-за рогу — там нікого не було. З боку кухні почувися швидкі кроки, але Вір навшпиньки дійшов до підвальних дверей і прослизнув усередину. Тепер треба було пройти повз винний погріб, що був відчинений, бо Юзик і Терта раз за разом спускалися сюди наповнювати глеки вином.

Довкола стояли міцні дубові бочки з поіржавілими дугами. На дугах — фамільні герби, на деяких — щити зі срібною короною і золотим феніксом. Праворуч від щита — срібний бик, зліва — срібний єдиноріг, а під ними фамільний девіз: «Від доброго кореня».

Вір хотів дочекатися в ніші, коли Юзик і Терта піднімуться нагору, і потому пробратися до звіра, щоб роздивитися його ближче. Минуло вже кілька днів, а батько ні разу не пустив його до залізного вовка.

Наблизилися слуги з глеками, і Вір затамував подих. Дзьоб фенікса яскраво блиснув. Срібний бик ударив копитом. А єдиноріг велично підвів голову. Слуги не помітили цього, як не помітили й Віра. Вони понесли вино нагору. Нарешті! Вір прошмигнув далі й завернув у бік темниці. Хлопець тримав керосинову лампу, від якої розливався теплий трем світла.

За дверима навпроти щось зашаруділо, а потім глухо дзенькнуло. Вір присів і заглянув крізь шпарину. У тьмяному світлі рухалася невисока постать. Вір здригнувся. Це не Стрий! І не Гантін!

Це була Глорія! На її руці висіла в'язка ключів, і дівчинка поволі відмикала замки один за одним. Глорія напружено бурмотіла собі під носа. Що саме — Вір не

Кінець безкоштовного
уривку. Щоби читати
далі, придбайте, будь
ласка, повну версію
книги.